

همیشه‌ری

زندگی

در جست‌وجوی صلح با قاتل سیاه

ورود سیاه مار بلوچی به روستاها و خانه‌های سیستان و بلوچستان باعث کشته شدن عده‌ای از مردم و تعداد زیادی از مارها شد

گزارش **مجید جباری** روزنامه‌نگار

مردم سیستان و بلوچستان قاتل سیاه خود را می‌بخشند. آنها حالا وارد پروژه حفاظت از مرگبارترین مار ایران شده‌اند که ده‌برابر سمی‌تر از افعی است و در یک دهه اخیر با تغییر سبک زندگی مردم کویرنشین وارد زندگی روستانشینان و خانه‌های سیستان و بلوچستان شده و مردم سیستان و بلوچستان را به نبرد با خود فراخوانده است.

آمار سازمان حفاظت محیط‌زیست نشان می‌دهد که سیاه‌مار بیش از ۵۰هزاروستای سیستان و بلوچستان را هدف گرفته و بیش از ۲۷مورد مرگ‌زبدمی مرگبار در

این استان ثبت شده است. تنها در یک اتفاق در تابستان امسال، ۳کودک یک خانواده با نیش سیاه‌مار کشته شده‌اند. پراکنش سیاه‌مار که در بین مردم بلوچستان به شومار (مار شب) و سیه‌مار و در بین هرمزگانی‌ها به مار تکزن معروف است، در سیستان و بلوچستان، جنوب کرمان تا شرق هرمزگان گسترده است. اما بیشترین مشاهده این‌گونه مرگبار در بلوچستان ایران و در شهرستان سرباز و روستاهای آن ثبت شده است. زیستگاه این مرگبارترین مار سمی ایران که ۲قطره از زهر آن برای مرگ یک انسان کافی است از بیم‌پشت تا سرباز، آهوران، قصرقند و تا حدودی فنوج تا ماکول پیشین است و ادامه زیستگاه آن تا بلوچستان شرقی در پاکستان و هند می‌رسد.

بلوچ‌ها صدها سال است با سیاه‌مار زندگی می‌کنند، اما

تعداد سیاه‌مار ثبت‌شده در گشت‌های شبانه محیط‌بانان

در برخی مناطق بلوچستان

سرباز:	نیک‌شهر:	قصرقند:	راسک:	مهرستان:
۵۰ حلقه	۱۰ حلقه	۵ حلقه	۳ حلقه	۸ حلقه

تعداد مارهای کشته شده توسط مردم

در سرباز سیستان و بلوچستان

۵۰ حلقه
۸ حلقه
تعداد مارهای زنده‌گیری شده

۳۷ کشته

تعداد تلفات انسانی نیش سیاه مار

تعداد جانباختگان با نیش سیاه‌مار در روستاهای سرباز

روستای حبیبیه‌ای:	روستای کوه‌کنار:	شاهمجان:	روستای آشار:	اشکستک:	کنذ:
۳ کشته	۳ کشته	۳ کشته	۱ کشته	۳ کشته	۳ کشته

پراکنش سیاه‌مار در سیستان و بلوچستان	سرباز	بیم‌پشت	راسک	آهوران	قصرقند	فنوج	ماکول
--------------------------------------	-------	---------	------	--------	--------	------	-------

بر نامه حفاظت از مرگبارترین مار سمی ایران و کاهش مرگ‌ومیر انسانی**مکت**

سیاه‌مار بلوچی برای نخستین‌بار در سال ۱۳۹۴در یکی از مناطق بم پشت سر اوان شناسایی، زنده‌گیری و پس از تحقیقات لازم در همان سال به نام سیاه‌مار بلوچی ثبت جهانی شد. بلوچ‌ها ده‌ها سال بود که نام سیاه‌مار را به‌عنوان یکی از خطرناک‌ترین گونه‌های حیات‌وحش در زندگی خود فریاد می‌زدند، اما تا پیش از ثبت رسمی این‌گونه، کسی حرف آنها را دربار‌ه وجود سیاه‌مار باور نمی‌کرد. تغییر سبک زندگی در مناطق کوبری از جمله بلوچستان و تجهیز خانه‌ها به کولر‌های گازی، قراردادن شیر‌های آب در پشت در خانه‌ها محیطی نمانک و مناسب برای مار‌ها و جوندگان به‌وجود می‌آورد، همین دلیل طغیان سیاه‌مار و ورود این‌گونه خطرناک به زندگی روستاییان شده است.

سیاه‌مار همان اندازه که قاتل بلامنازع مر مردم محلی

سیستان و بلوچستان است، به همان اندازه هم برای حفظ اکوسیستم‌فایده‌دارد. این مار، همجنس‌خوار است و علاوه بر دیگر گونه‌های مار، سیاه‌مارهای دیگر را هم می‌خورد و از این‌طریق جمعیت مار‌ها را کنترل می‌کند؛ ضمن اینکه این مار با کنترل جمعیت جوندگان، بیماری‌های ناشی از ورود جوندگان به زندگی مردم را کاهش می‌دهد.

تعارض جدی ایجاد شده میان جامعه روستایی سیستان و بلوچستان با این‌گونه حیات‌وحش به‌ویژه در سال‌های اخیر، انجمن‌های محیط‌زیستی را بر آن داشته تا به کمک مردم بیابند و با اطلاع‌رسانی گسترده، آموزش مردم روستاها و همچنین تجهیز و در دسترس قرار دادن ابزار کنترل و زنده‌گیری این مار سمی، مانع از کشته شدن مردم ششوند و این‌گونه برای اکوسیستم منطقه حفظ شود.

فواید سیاه‌مار برای اکوسیستم

۱	کنترل جمعیت خزندگان و جوندگان	۲	کنترل جمعیت مارها با خوردن مارها	۳	کاهش بیماری در انسان با کنترل جوندگان؛ مثل موش، مارمولک و وزغ
----------	--------------------------------------	----------	---	----------	--

زیستگاه اصلی سیاه‌مار
رشته کوه صلاچی در مرز پاکستان مناطق کوهستانی کیشکور

مَشخِصَات سیاه‌مار و خطرات

۱	سیاه‌رنگ، بعضا یا لکه‌های سفیدروی بدن	۲	۹۰ تا ۱۱۰ سانتی‌متر طول	۳	شیرگرد است	۴	علاقه‌مند به محیط گرم و مرطوب	۵	دِه‌برابر خطرناک‌تر از زهر مار افعی است	۶	هیچ فردی از زهر این مار جان سالم به‌در نبرده است	۷	۲قطره از زهر سیاه‌مار برای مرگ انسان کافی است	۸	پادهر ندارد
----------	--	----------	--------------------------------	----------	-------------------	----------	--------------------------------------	----------	--	----------	---	----------	--	----------	--------------------

پشتیبان زیست‌بوم ایران و انجمن نذر طبیعت وطن خریداری شد و این اقدام در دسترس مردم روستاهای مختلف قرار گرفت تا در صورت لازم برای زنده‌گیری مار‌ها از آن استفاده کنند. همچنین با هماهنگی‌های انجام‌شده توسط کارشناسان دفتر حیات‌وحش سازمان حفاظت محیط‌زیست و کل محیط‌زیست سیستان و بلوچستان، فرمانداری شهرستان سرباز و بخشداری‌های تابعه ۳کارگاه در مناطق مختلف برگزار شد. در این کارگاه‌ها ۵۶دهیار در بخش‌های مهرستان، آشار و سرباز حضور داشتند. ۰ نفر در مسجد اشکستگ نیز در کلاس تئوری و گشت شبانه عملی در محدوده باغ‌های روستا که بالاترین میزان مشاهده سیاه‌مار را داشت، شرکت کردند. برگزاری کارگاه تخصصی خزندگان با محور مارهای بلوچستان برای ۱ محیط‌بان و کارشناسان ادارات محیط‌زیست چابهار، کنارک، راسک و نیکشهر هم از دیگر برنامه‌هایی بود که در اجرای طرح مقابله با تعارض سیاه‌مار و مردم بلوچستان به اجرا آمد.

نقل قول خبر

رسیدن مجدد دود آتش‌سوزی هورالعظیم عراق به ایران

فرهاد قلی‌نژاد، معاون محیط‌زیست انسانی اداره حفاظت محیط‌زیست

خوزستان: با حریق دوباره در بخش عراقی هورالعظیم، دود این آتش‌سوزی بار دیگر به اهواز رسید و هوای این شهر را در وضعیت اضطراری قرار داد. از بعد از ظهر روز دوشنبه (یکم آبان) بخش عراقی تالاب هورالعظیم دچار آتش‌سوزی شد.

فرهاد قلی‌نژاد، معاون محیط‌زیست انسانی اداره حفاظت محیط‌زیست، پس از غرقابی شدن زیستگاه پرندگان در مناطق خشکی، زمینه زیستگاهی برای فرود پرندگان مهاجر مهیا می‌شود و به همین دلیل از ورود به این مناطق به منظور شکار باید به‌شدت پرهیز شود.

او گفته است که بیشترین صید پرندگان مهاجر در فصل شکار در شهرهای ساحلی و دارای آب‌بندان‌های بزرگ مانند بایلسر، جویبار، فریدونکنار، ساری و بهشهر انجام می‌شود و از سال ۱۳۹۸ براساس قانون شکار و صید، هر گونه شکار ممنوع است. در حال حاضر نیز صدور پروانه شکار متوقف است. البته این پروانه به‌صورت محدود، آن‌هم برای مناطق حفاظت‌شده و تحت شرایط ویژه ممکن است صادر شود.

رئیس اداره حیات‌وحش اداره کل محیط‌زیست مازندران با اعلام اینکه تا پایان امسال نیز احتمال توقف پروانه شکار وجود دارد، اعلام کرد: در فریدونکنار صید پرندگان به شیوه‌های زنده‌گیری و پهن کردن دام‌ها صورت می‌گیرد اما در سایر شهرها بیشتر از سلاح شکاری استفاده می‌شود که تمام اینها دارای ممنوعیت است.

کوروس ریعی تأکید کرد: جریمه‌های شکار پرندگان مهاجر با توجه به نوع پرنده از ۵۰ هزار تومان تا چند صد میلیون تومان برای پرندگان شکاری و درنا متغیر است.

او گفته است که حضور چنگر معمولی در مازندران به شدت کاهش یافته است و به همین دلیل از یک میلیون پرنده مهاجر فصل کنونی در مازندران تنها ۳۰۰ هزار پرورنده در مازندران فرود آمده‌اند.

تغییر اقلیم، مهم‌ترین چالش کشور است

داریوش گل‌علیزاده رئیس مرکز ملی هوا و تغییر اقلیم سازمان حفاظت محیط‌زیست: تغییر اقلیم بزرگ‌ترین و مهم‌ترین چالش کشور است که

می‌تواند تنوع زیستی و منابع آب را تحت تأثیر قرار دهد. به همین دلیل با افزایش بیابان‌زایی کانون‌های بحرانی از ۷.۶ میلیون هکتار به ۱۴.۵میلیون هکتار افزایش یافته است.

عدد خبر

۱۵ شکارچی

غیرمجاز متخلف در قالب ۳ گروه شکار غیرقانونی، در ذخیره‌گاه زیست‌کره توران در شرق استان سمنان دستگیر شدند. به‌گفته علی اکبر قربانلو، رئیس پارک ملی توران، برخی از این گروه‌ها اقدام به شکار کرده بودند و لاشه ۲ راس فوج و میش وحشی به همراه ۳ قبضه سلاح‌وفشنگ و ۲دستگاه موتورسیکلت کشف شد.

زیستگاه اصلی سیاه‌مار
رشته کوه صلاچی در مرز پاکستان مناطق کوهستانی کیشکور

مَشخِصَات سیاه‌مار و خطرات

۱	سیاه‌رنگ، بعضا یا لکه‌های سفیدروی بدن	۲	۹۰ تا ۱۱۰ سانتی‌متر طول	۳	شیرگرد است	۴	علاقه‌مند به محیط گرم و مرطوب	۵	دِه‌برابر خطرناک‌تر از زهر مار افعی است	۶	هیچ فردی از زهر این مار جان سالم به‌در نبرده است	۷	۲قطره از زهر سیاه‌مار برای مرگ انسان کافی است	۸	پادهر ندارد
----------	--	----------	--------------------------------	----------	-------------------	----------	--------------------------------------	----------	--	----------	---	----------	--	----------	--------------------

۱۲۰ فسیل

خار یوستستان موجود در مخزن موزه ملی تاریخ طبیعی و تنوع زیستی توسط یکی از متخصصان که داوطلبانه مشغول مطالعه و شناسایی بود، ثبت شده و گزارش سازمان حفاظت محیط‌زیست، این مجموعه با دارا بودن ۳۲ هزار و ۶۴۰ نمونه فسیل جانوران، گیاهان و سنگ و کانی ثبت شد که در این بین، فسیل خار یوستستان ۵۷۰ نمونه دارد.

اصل ماجرا

چرا آمار پرندگان مهاجر مازندران به ۳۰۰هزار رسید؟

بیش از یک میلیون پرنده مهاجر تا همین سال گذشته برای زمستان‌گذرانی در این فصل در تالاب‌های مازندران فرود می‌آمدند، اما حالا براساس اظهارات رئیس اداره حیات‌وحش مازندران تعداد پرندگان مهاجر وارد‌شده به مازندران به ۳۰۰ هزار پرنده رسیده است، اما دلیل کاهش ورود پرندگان مهاجر به مازندران به یک سوم چیست؟

کوروس ریعی، رئیس اداره حیات‌وحش محیط‌زیست مازندران به ایسنا گفته است که خشک شدن بخش‌هایی از تالاب میانکاله و کاهش سطح آب خزر، مهم‌ترین دلیل کاهش متوسط جمعیت سسالانه پرندگان مهاجر در استان مازندران است.

به‌گفته او، پرنده چنگر معمولی (پرلا) که در تعداد بالا مهاجرت می‌کند به‌دلیل کاهش آب خزر و خشک شدن بخش‌هایی از تالاب میانکاله از فرود

در مازندران منصرف شده است. به‌گفته این مسئول در سازمان حفاظت محیط‌زیست، پس از غرقابی شدن زیستگاه پرندگان در مناطق خشکی، زمینه زیستگاهی برای فرود پرندگان مهاجر مهیا می‌شود و به همین دلیل از ورود به این مناطق به منظور شکار باید به‌شدت پرهیز شود.

او گفته است که بیشترین صید پرندگان مهاجر در فصل شکار در شهرهای ساحلی و دارای آب‌بندان‌های بزرگ مانند بایلسر، جویبار، فریدونکنار، ساری و بهشهر انجام می‌شود و از سال ۱۳۹۸ براساس قانون شکار و صید، هر گونه شکار ممنوع است. البته این پروانه به‌صورت محدود، آن‌هم برای مناطق حفاظت‌شده و تحت شرایط ویژه ممکن است صادر شود.

رئیس اداره حیات‌وحش اداره کل محیط‌زیست مازندران با اعلام اینکه تا پایان امسال نیز احتمال توقف پروانه شکار وجود دارد، اعلام کرد: در فریدونکنار صید پرندگان به شیوه‌های زنده‌گیری و پهن کردن دام‌ها صورت می‌گیرد اما در سایر شهرها بیشتر از سلاح شکاری استفاده می‌شود که تمام اینها دارای ممنوعیت است.

کوروس ریعی تأکید کرد: جریمه‌های شکار پرندگان مهاجر با توجه به نوع پرنده از ۵۰ هزار تومان تا چند صد میلیون تومان برای پرندگان شکاری و درنا متغیر است.

او گفته است که حضور چنگر معمولی در مازندران به شدت کاهش یافته است و به همین دلیل از یک میلیون پرنده مهاجر فصل کنونی در مازندران تنها ۳۰۰ هزار پرورنده در مازندران فرود آمده‌اند.

خبرخوان

دمای ایران ۱۲/۲درجه

افزایش یافته است

رئیس سازمان هواشناسی با اشاره به تأثیرات تغییرات اقلیمی بر جهان از افزایش ۱،۲ درجه‌ای دمای هوادر ایران خبر داده است.

سحر تاجبخش در مراسم روز جهانی تغییر اقلیم با درخواست همکاری دستگاه‌های اجرایی کشور از آنها خواست برای کاهش مخاطرات تغییر اقلیم بر کشورمان تلاش کنند. به گزارش ایسنا، او اعلام کرد: براساس اطلاعات هیأت بین‌الدول، تغییرات اقلیمی طی دوره ۳۰ساله بیشترین تأثیر را بر اروپا و پس از آن آسیا گذاشته است. بررسی تغییرات اقلیمی در سال ۲۰۲۲ نشان می‌دهد که به‌ویژه در خاورمیانه و شمال آفریقا روند افزایش دما و تعداد روزهای گرم رخ داده است، علاوه بر آن شاهد افزایش بارش‌های سیلابی در برخی مناطق آسیا و خاورمیانه بوده‌ایم. از سنوی دیگر افزایش خشکسالی نیز در این مناطق رخ داده است.

وی با بیان اینکه در ایران تقریبا در جنوب کشور با افزایش بارش مواجه بوده‌ایم، تصریح کرد: ممکن است مقدار این بارش‌ها زیاد باشد و حتی به سیلاب منجر شود.

تاجبخش با اشاره به اینکه یکی از مهم‌ترین پدیده‌های ناشی از تغییرات اقلیمی، افزایش رخداد پدیده‌های حدی است، گفت: ازجمله این پدیده‌ها می‌توان به امواج گرما، بارش‌های سیل آسا و افزایش هجوم ملخ‌ها اشاره کرد. براساس مطالعات انجام‌شده با ۲درجه افزایش دما تعداد رخداد پدیده‌های حدی ۵۶برابر افزایش می‌یابد و شدت این رخدادها ۲٫۶برابر می‌شود.

به‌گفته تاجبخش، میانگین دما در ایران ۱،۲درجه افزایش یافته که اگر این میزان به ۲درجه سانتی‌گراد افزایش پیدا کند، برخی اکوسیستم‌های کشور در معرض خطر شدید قرار می‌گیرند.

رئیس سازمان هواشناسی اعلام کرد: از جمله رخدادهای حدی سال گذشته میلادی می‌توان به سیلاب در پاکستان و موج گرما در چین اشاره کرد. در تابستان سال جاری نیز در کشور ما برخی روزها تعطیل شد و به نظر می‌رسد این تعطیلی نه به علت افزایش قابل ملاحظه دما بلکه به علت طولانی بودن مدت افزایش دما بود. وی افزود: کمبود آب، تأثیر بر سلامت و زیستگاه از جمله اثرات تغییر اقلیم است. در کشور ما ۲عامل بسیار مهم در تغییرات اقلیمی زیرساخت‌ها و تغییر کاربری اراضی ما را بسیار آسیب‌پذیر کرده است.